

Szerkesztőségi iroda:

R.-szombat, Losonezi ut 24. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény — és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fo-
gadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24.
sz. Rábely Miklós könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
pénz-, hirdetmény-, nyilttér-
és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasabos petisior tér-
fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbön minden hazai postahivatal. Az előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán csak a kiadóhivatal vesz fel.

A gömörmegyei gazdasági egyesületről.

Jelige: A leányzó nem halt meg,
ő csak alszik. Biblia.

Az 1876-ik év tavaszán szépen lobogott a lelkesedés lángja. Okot szolgáltatott rá az „öreges”, (így nevezték el magokat az előbbi gazdasági egyesület vezértagjai), akik ekkor engedték át a működési teret a „fiataloknak”, hogy nyugalomba vonuljanak a hosszú pihenés után. Lélekemelő látvány volt az a buzgalom, amely izgatottságba hozta a kedélyeket. Cselekedni vágyott mindenki. Az „öreges” buzditottak, a „fiatalok” lelkesültek. Egyik gyűlés követte a másikat. Terv tervet üzött. De mindenről csak felületesen, általánosságban volt szó. A részletekről azonban soha egy hang sem hallatszott. Senki sem tudta mit csináljon, azért nem is csinált senki semmit. A lobogó láng lelohadt, a parázs tüzet befedte a hamu. Ez volt az első, a nagy remények korszaka.

Három évi tétlenség után következett a második átalakulás, csekély érdeklődéssel kísérve a közönség részéről. Így áll fenn az egyesület ma is, ugyanabban a szervezetben, élén ugyanazokkal a vezetőkkel. Hatodik éve tehát, a mióta életképesebb formába öntve várja a második, az üdvös cselekvés korszakát.

E hat év alatt rendezett két kiállítást, melyeknek meg lett az a jó hatása, hogy a gazdaközönség sok olyan gépet vett meg, amelyeket különben nem vett volna meg. Ezzel aztán ki lett meritve a tetterő. Ami e közben és ezután történt, az már csak annyiból állott, hogy évenként egy-egy gyűlést tartott, ahol kiosztották a miniszter által küldött gazdasági magvakat, de arra, hogy mi lett a kísérletek eredménye, senkinek sem volt semmi gondja, noha az egyesületnek állandó fizetéses titkára is van. A megyei lapok is kész örömmel nyitották volna meg hasábjait a közlemények számára nemcsak, hanem a „Rozsnyói Híradó” ki is kérte azokat. A közönség pedig várta, vagy legalább is remélte azt, hogy majd csak hall valamit a közgyűléseken ez irányban, de bizony hiába. A kísérlettelre vállalkozott gazdák begombolkozódtak s mai napig is saisi fátyol fedi el a kíváncsi közönség szemét az eredményt.

A helyett a közgyűléseken az állandó tárgy a választások megejtése és az évi számadás felolvasása maradt. Ezek tudomásul vétetvén, a gyűlés tagjai

hazamentek. A beválasztott tagok pedig a rá következő évben gyűlésbe hivatván meg, értesültek arról, hogy őket is megválasztották valaminek, előbb nem, Minek is, hiszen az fáradságba is, meg pénzbe is kerül. . . .

Ennek a pénzkimelésnek azonban megett az az anyagi haszna, hogy ez időszert van az egyesületnek 17 ezer 309 frt és 38 kr. vagyona, részint alapítványokban, részint készpénzben, részint pedig kint levő követelésekben. Van 61 alapító és 105 rendes tagja, akik a fentebbi két czímen összesen 980 frtot fizetnének be évenként. Ehez járul a kamatozó készpénz évi jövedelme mintegy 150 frt, tehát több mint ezerszáz frt. A bizonytalan összegű jövedelmek (jég és tűzkár elleni biztosítások utáni jövedék) évenként 180—200 frt, évi 1300 frt jövedelmet bocsátanak az egyesületnek rendelkezése alá.

Nem sok, de nem is kevés. Ha figyelembe vesszük azt, hogy a földművelési miniszter, ha eredményt vagy csak munkálkodást is vesz észre az egyesület kebelében, ugyanolyan összeggel segélyezi, illetőleg hozzá járul a titkár fizetéséhez, mint a mennyit az egyesület ad neki (500 frttól felfelé). lehetetlen be nem látni azt, miszerint csak az egyesülettől függ hivatalának megfelelő, alkalmas titkárt szerezní, aki szakavatott működésével nemcsak az egyesületi tevékenység színvonalát lesz képes emelni, hanem felköltvén ezáltal a közönség érdeklődését is, olyan egyéneket fog tagokul megnyerni tömegesen, akik eddig semmi szín alatt sem voltak arra rábirhatók.

És lehet-e rossz néven venni a vonakodást? Hiszen még azok is menekülnének, akik már benn vannak. Így, ahogy most folynak az ügyek, a miniszteri segélyre sincsen semmi kilátás. 500 frt egy szakavatott titkárnak igen kevés, műkedvelőnek pedig nagyon sok.

Mennyire magába zárkózik gazdasági egyesületünk, mutatja az is, hogy a megye területén létező két rendezett gazdakörrel (pedig az egyik Rimaszombatban működik) sincsen semmi hivatalos érintkezésben. Így nyugszik ama babérok, melyeket ezután lesz kaszálandó a tevékenység mezéjén.

Egykor beszéltek arról is: milyen gazdasági áru-esarnokot fog az egyesület valamely vállalkozó közbejöttével állítani, vagy pedig ügynökség útján a solid

termelő eladásra szánt czikkeiket közvetíteni. Van-e mind ezekből valami? Nincsen.

Most már van a miniszteriumnak gazdasága a város tövében. Vajjon nem lehetne-e ottan okkal-móddal valamely kísérleti telepet kieszközölni az illető minisztertől? Ott már van minden a mi kell, hozzá nagy mérvben jóakarát és tennivágyás is, — nem is említve a szakszerű képzettséget.

Nem érzem magamat hivatva program irására, annál kevésbé a gáncoskodásra, de újjáalakuló gyűlésnek nézünk elébe február hóban, azért öntöttem ki e sorokban mind azt, amit mások is mondanak, de megírni kényelmeskednek.

Van még az egyesületnek, vagyontól és helytől való Achilleussarka. Ez ama bizonytalan anyagi helyzet, amelybe a gömörmegyei gazdasági egyesület jutott. Ugyszólván minden szemmel látható, kézzelfogható biztosíték nélkül, csupán a tagok nagylelkűségére van utalva a jelenben, ez utóbbi hiányokon pedig a perek véget nem érő sorozatára s kétes eredményére van kilátás a jövőben.

Nagy mulasztás vádja s ebből kifolyólag súlyos erkölcsi felelősség terheli a hatvanas években végben alakuló gyűlés vezérfőfőit ama, most talán még helyrehozható sajnós mulasztás miatt, hogy az akkor bejelentett alapítványok biztosítása körül olyan felületesen jártak el. De nem kisebb mérvben érdemlik meg az utódok a megrovást ama tulságos, tehát helytelenül alkalmazott engedékeny eljárás miatt, melyet a második alakulás (1876.) óta a mai napig alkalmaztak, mert ebből is származtak olyan veszteségek, a melyek már többé helyre nem hozhatók, ámbár megfelelő rendszabályok mellett elkerülhetők lettek volna.

Példának okáért csak a Volny-féle alapítványt legyen elég megemlíteni, melyet csak azért vesztett el az egyesület, mert nincs róla alapítólevél kiállítva, sőt még 1876. előtt elkallódván a régi főkönyv, sajátkezű aláírás sem mutatható fel. Mindezekből kifolyólag az illető örökös nem fizet és nem is kényszeríthető a fizetésre. Lesz pedig még ilyen több is, még pedig rövid időn.

A vagyonkezelés eddigi hiányai közé tartozott az is, hogy főkönyv nem volt s az csak most készül. Így hát a pénztárnok is csak tapogatózott a sötétben s azt sem tudta kit mikor hívjon föl kötelezettsége le-

T Á R C Z A.

Névnapi emlékül.

Ha el tudnám, mint sok költő, dalolni,
Mit szívem, lelkem érez e napon;
Oh, akkor e rideg . . . kufár világ is
Öröme gyulna tán e hangokon!
Sápadt irigység mélyen elpirulna,
S így imádkoznék halkán én velem:
Oh, nagy Isten, ég és föld teremtője,
Hints gazdag áldást az őszülő főre,
Mely a közjában fárad szüntelen!

Ha el tudnám mind azt . . . mind azt dalolni,
A melynek nincs, nem is lehet szava:
Főpásztorunk, ügyünknek hű vezére,
Szébb dalt ennél nem hallanál soha!
Szelid fohász rezegne, szállna végig
Mindenkig hangon busan, édesen . . .
Oh, nagy Isten, ég és föld teremtője,
Hints gazdag áldást az őszülő főre,
Mely a közjában fárad szüntelen!

Ime, vidám gyermek lettem újra.
Ki tán örvendeni is tudna még!
Habár szívem a sors gyilkos kezétől
Útolt mély seb égető lángja ég.
De mit törődöm én sajtó sebemmel!
Egzen, míg együtt el nem ég velem . . .
Csak te, ég-föld hatalmas teremtője,
Hints gazdag áldást az őszülő főre,
Mely a közjában fárad szüntelen!

Oh, nagy Isten, egeknek alkotója,
Hallgassd ma meg porgyermeked szavát!
Sok reményvesztett élet öröme
Éltesd soká meggyénk főpásztorát!

á—a,

Az első decretum — a második decretum.

Bravó! ezer flaskó tokaji és champagni! nagy az öröm, véghetetlen igen nagy, — megkaptam a várva várt első decretumot.

Egy egész évig voltam „tiszteltbeli díjtalan fogalmazó gyakornok” — s mellé „doctor utrusque juris.” 2 évig díjtalan fogalmazó gyakornok, aztán véghetetlen protectióval „díjas gyakornok” négy évig. — máttól fogva pedig valóságos „concupista” Pestén, és a legboldogabb concupista nem Pestén, hanem az egész világon; — de hogy is ne? e nem remélt nagy szerencse kit ne tenne boldoggá; alig vagyok 30 éves, és már is concupista 700, mond hétszáz forint fizetéssel!

Epedő szívvel számolom az órákat, a midőn az éjjeli futárvonattal megvihetem e legédesebb hírt az én kedves kis I . . . mnek . . . a ki ép oly epedve várja e drága első decretumot mint én. — kit négy év óta szeretek, kimondhatlanul, kiért örömmel dolgoztam s édes örömmel gondolva azon időre, midőn őt egészen magaménak mondhatom.

Nem voltam soha kapzsi, érzéketlen ember — mint a mai „fiatalság”, szerettem igazán szívből az én kis I . . . met, kinek egyetlen — de előttem legbecesebb — kincse, kedves vonzó arcában, munkás kiskezeiben van, s kiből az egész világ jósága összpontosul.

Egyetlen hő vágyam — őt magaménak mondhatni — beteljesült: ő az én kedves kis feleségem lesz, — élünk mint a legboldogabb gerlepar.

Elárasztom őt a világ minden élvezetével, boldogságával, mi leszünk a legboldogabb párok — az absolut boldogság képviselői.

* * *

Oh! türelem ne hagyj el! uralkodj magadon te legvénebb „concupista” a kit a sors örök concupistának teremtett. Tíz hosszú év telt el már azóta mióta az első decretummal a feleséget is nyakamra vettem. — azóta a gyerek minden évben szaporodik, de nem úgy a gázi, a nyomorult 700 flór, a melyből 7 kétségbeesítően egészséges gyermeket kell kikosztolnom. A frakk és klakk jobb sorsra várnak, elhagyták a divatot s a divat őket, szerény kis I . . . m kivágyik a gyermek concertból. „Alter és Monasterli” beperléssel fenyeget — beütött a krach, nincs pardon. — hasztalan járom a miniszteriumot, hasztalan írom a kormány mellett a leghatalmasabb vezér-cikkeket a „Nemzet”-ben — nem jó a második decretum, de nő a gyerek évről-évre — a kétségbeesésig boldogtalan vagyok, visszagondolok első decretumomra — s úgy szeretnék még egyszer concupista gyakornok lenni, hogy jobban megbecsülhetném az első decretumot, hogy megvárhatnám a midőn az érzéki szerelem kissé lecsillanul s az ifjonez kiabrandul, mert bár nagyon becsülöm a családi életet, — de a „concupistassággal” — Pestén annak fényes díjazásával sehogy sem lehet a tisztesség korlátai között öszhangzásba hozni.

Az a várva-várt második decretum pedig csak ritkának adatik. Így nem marad más hátra mint reményleni napról-napra, várni a jobb sorsot és vele a nyolczadik gyereket.

„Sic fata tulerunt”

P—y.

rovására. Ebből támadt a rendkívüli felhalmozódása a kamathátralékoknak. Egyáltalában a vagyongazdálkodás pongyola és kezdetleges.

Még a jegyzőkönyvek is csak darab papirokból állanak, holott azoknak kemény táblájú könyveknek kellene lenni nemcsak azért, mert számos pénzkidadásunk egyedüli igazoló okmányaiul szolgálnak, hanem azért is, mert az egyesület multjának a legigazabb tükröi s mint ilyenek is megőrizendők.

Ha pedig még tovább is foglalkozunk a gazdasági egyesület belügyeivel, szembe kell tenni a rendes tagok szerfelett csekély számának és az évdíjak szinte teljes hiányának is. Epen ez áll az alapítóknak nézve is, kiknek száma nem elegendő. Ebből kifolyólag az évi jövedelem sem elég. Ingatlan alapon egészséges épület nem emelhető. Legelőször is be kell hajtani minden kint levő követelést. Ezzel úgy sem kockáztat az egyesület semmit. Nyerni pedig fog, mert költségvetései nem lesznek ideálisak. Aki sértve érzeni magát s felmondja a barátságot, am tegye, ott leszünk e részben akkor is, ahol voltunk előbb; ha pedig az egyesület pénzéhez jut, ez nagy előny. Szép szóból nem lehet megélni, tudja azt mindenki jól. Alapító leveleket kell kiállíttatni mindazokkal, akik alapítványait a folyó év végeig be nem fizetik. Így lehet még talán a veszendőben levő nagyobb összegekből valamit megmenteni, különben nem. A tagsági díjak és kamatok befizetésére záros határidő lenne kitűzendő, értve mindig csak az eddigi hátralékokat, melyek a kétezer forintot meghaladják. A jövőben az új tagok magok határozhatják meg a fizetési határidőt, egyszer s mindenkorra, az alapítvány-levele aláírása vagy a tagsági beiratásukkor.

Mindezekhez pedig ügyvéd szükséges. Lehet az esetről-esetre, de inkább állandó társulati ügyvéd. Minthogy pedig e közlemény nem jelentés, csak több rendbeli nagy horderőjű kezelési hiányok tudomásra hozója akar lenni, a megélhetési módról beszélni helyén kívüli lenne.

Mig pénzügyileg biztos lábra nem helyezkedik az egyesület, addig hiába buzog az elnök, hiába számítgat a pénztárnok. Üres kamarának milyen a gazdaszonya, megmondja a közmondás. Ami egyesületünk kamarája, azaz pénztára, pedig kong az ürességtől. Az a sok-sok ezer forint papíron van, abból a tizenháromszáz forint évi jövedelemből bejön vagy 6-700 forint. Ilyen csekély jövedelem mellett pedig nem fejtethet ki semmiféle nagyobb mozgalmat, e miatt kénytelen aztán tespedni.

Eljutottunk tehát oda, hogy felvethessük azt a kérdést: mi idézte ezt a helyzetet elő? Felelet: a tervtelenség. Ha állandó tervszerű működésben lett volna az egyesület, szüksége lett volna minden garasára. Ha takarított volna is meg valamit, arra önérettel nézhetne, míg most, hasonlóan a bibliai elásott talentumhoz, gyümölcsötlenül beverteti pénzét. Mert mit csináljon, mikor nem jön be annyi az évi fedezetből, mint a mennyi kellene? Kénytelen felhagyni szándékai végrehajtásával. Az így megmaradt pénz pedig továbbra is mint tőkét szerepelteti számadásaiban. . .

Ily módon megfosztván magát az eszköztől, olyan mint a bilinesbe vert rab. Nem tud mozdulni sem előre, sem hátra; ki nem eléghetvén senkit panasza, ad okot mindenkinek.

Sarközy Gyula.

Tanügy.

Gömör megye népoktatása az 1883/4-ik tanévben.

Az ezen évre első ízben házankint eszközölt összeírás szerint találtattott 28919 tanköteles, mi az összes lakosság 17-1%-nak felel meg. Ezekből volt 6-12 éves 20437 még pedig 1042 fiú, 10025 leány, 13-15 éves 8482, ezekből 4685 fiú, 3797 leány.

Vallás szerint volt 11569 rk. 749 gk. 5390 ref. 10409 ev. és 802 möz. vallású.

Nyelvre nézve összeíratott magyarnak 14821, németnek 1176, tótnak 12922.

Ezen tankötelesekből látogatta az elemi népiskolát 9459 fiú és 9217 leány, összesen 18676. 92%-a az ismétlő- és ipariskolát 3375 fiú és 3217 leány, összesen 6592. 77%-a polg. iskolába járt 71 fiú és 41 leány, összesen 112. közép iskolába 375 fiú. Az iskolába járók összege 25755, vagyis a tanköteleseknek 89-06%-a. Az előző évvel összehasonlítva s tekintetbe véve, hogy a tankötelesek száma ez évben 165-tel apadt, az iskolába járók száma 530-al emelkedett s visszatekintve az 1876-ik évre, midőn a közp. bizottság a tanügy vezetését átvette, az iskolába járók száma 3854-el emelkedett. Az iskolába járók között volt 10214 rk. 591 gk. 4753 ref. 9552 ev. és 645 möz. vallású, továbbá 12866 magyar. 1112 német és 11777 tót. Iskolába nem járt 1527 fiú, 1637 leány, összesen 3164. a tanköteleseknek 10-94%-a.

Az iskolába járók közül látogatta az iskolát legalább 8 hónapon át 23703, kevesebb ideig 2052. Tankönyvvel bírt 24519, nem bírt 1236. — Fél napi mulasztás volt 12540 tanuló részéről összesen 166.739, ebből felmentetett 164.635. büntetett pénzbírsággal 2104, mely után befolyt 142 frt.

A felmentett mulasztási esetek s az iskolába nem járók nagy száma, valamint más részről behajtott bírságösszeg csekély volta mutatják, hogy a végrehajtásra hivatott közegek e tekintetben még nem járnak el kellő erélyvel és ügybuzga-

lommal, miért is ismételt esetben őket meginteni, sőt bírságot is kellett.

A mindennapi tanfolyamból kilépett tanulók közül megtanult irni-olvasni 2710, csak olvasni 10.

A 281 öaaló polgári község közül volt helyben egy vagy több iskola 253-ban, iskolailag a szomszéd községhez tartozott 27, sem iskolával nem bírt s tankötelesei nem is részesültek semmiféle oktatásban G.-N.-Hunlecezen, mely hiányon azonban az 1884/5-ik évre már segítve lesz. — Pusztai iskola volt 6.

Nem számítva a négy ipartanmühelyt, 7 iparos tanoneziskolát s a 8 kisdudodát, volt az 1883/4-ik tanévben 307 elemi és 2 polgári iskola, ezekből 289 vegyes, 10 fiú és 10 leányiskola.

Jellegre nézve: 1 állami, 17 községi, 98 r. kath., 3 gör. kath., 72 ref., 117 evang., 3 mózes vallású és 1 magániskola.

Uj iskola keletkezett a zirk-vashégyi bányatelepen és Putnokon a ref. vegyes iskola külön választása által, ellenben fogyott a jolsvai evangélikus fiú- és leányiskola egyesítése által, továbbá aroznyói és n.-rózei ipariskolák; 1876 óta szerveztetett 11 elemi, 1 polgári iskola, továbbá 4 tanmühely, 7 ipariskola és 2 óvoda, összesen 23. 1869 óta pedig 40 új iskola és nevelő intézet. A szervezés stádiumában van 4 iskola és 14 óvoda, illetve gyermek-menhely, mely utóbbira legalább a mezei nagy munka idejére minden községben nagy szükség van s csekély költséggel létesíthető.

Magyar tannyelvű iskola volt 164, tót tannyelvű iskola 68, német-magyar 2, tót-magyar 74, német-tót 1. A nem tiszta magyar tannyelvű iskolák közül tanított a magyar nyelv jeles sikerrel 59, elégséggel 69 iskolában, míg 17-ben a tanítók elégtelen képzettsége miatt a magyar nyelvtanítási eredmény is elégtelen volt, habár a magyar nyelv minden iskolában tanítottott. 1876 óta gyarapodott a tiszta magyar tannyelvű iskolák száma 12-vel, a magyart is tannyelvű elfogadott iskoláké 62-vel, ellenben fogyott a tót tannyelvű iskolák száma azóta 57-tel. Különösen említést érdemel, hogy a rendes tantárgyak mellett a rajz 163-, a női kézimunka 113-, a házi ipar 124 iskolában tanítottott.

Ezen iskolákban működött — a 4 üresedésben volt állomást nem számítva 363 tanító, — kik közül képesített 295, nem képesített 68, férfi 351, nő 12, lelkész 7. A magyar nyelvet bírja szóban és írásban teljesen 4, szóban keveset 5. Magyar nyelvű oklevelet szerzett 16. Ez évben szerveztetett 3-, 1876 óta 27-, 1869 óta pedig 62 új tanítói állomás.

A 368 tanterem közül volt 360 az iskola saját épületében, 8 pedig kethelyiségben. Az iskola épületekben van 337 tanítói lakás, míg 29 tanítói lakbért kap. A tantermek száma emelkedett ez évben 9-el, új iskolaház épült 11, ugymint: Osiz, Gieze, Martonfala, Ragály, Putnok, Reeskén és Zsipe 7 ref., Hrusson és Derencsényben 2 ev., Pohorellán 1 kath. és Sumjácson 1 g. katolikus. A tantermek közül bir a 35 méter belső magasságánál többel 116, kevesebbel 252, egy tanulóra esik legalább 1 négyszög méter terefgatnál több 191, kevesebb 117 tanteremben. Cézlszerű padokkal van felszerelve 113, kevésbé cézlszerűvel 154 tanterem és 101-ben az isk. padokat másnemű butorok helyettesítik. Az iskolák mellett volt 170 faiskola, 288 iskolakert, 232 tornatér. A belső felszerelés állott: 522 íróasztal, 21 szemléltető kép-gyűjtemény, 274 fal. olv. tábla gyűjtemény, 233 számoló gép, 270 Magyarország térképe, 84 Osztrák-magyar monarchia, 206 Európa, 55 föld öt része, 239 földgömb, 200 természetrajzi ábra, 273 szepirási, 66 rajzminta gyűjteményből, Szakkönyvtár 39, tornaeszköz 40 iszkylnál. Ezen a rendeshez tartozó felszerelésen kívül volt még 204 kézi térkép, 19 község térképe, 149 Gömör megye térképe, 14 atlasz, 89 másnemű fal. térkép, 9 domboru térkép, 7 kép-gyűjtemény, 2 tört. fal. tábla, 169 természetrajzi, 52 természettani eszköz gyűjtemény, 1 muzeum Dobsinán s a megyei tanszer muzeum Rimaszombatan. Iskolai takarékpénztár 6 iskolánál volt 176 betevő és 574 frt 82 kr. betét összeggel.

Az iskolák fentartására befolyt 96252 frt készpénzben és 74656 frt terményben, összesen 170908, az előző évihez képest 12443 frttal több.

Ezen összegre befolyt 432470 frt becsértékű ingatlan után 29031 frt, a 146595 frt tőkéből származott 8510 frt, tandíjból 29962, államszegélyből 10931, községiből 28008, egyházi segélyből 50936, egyéb forrásból 13530 frt. 1876 óta emelkedett az iskola fentartására fordított összeg 99715 frttal, miből azonban mintegy 30% a terménybeli fizetés helyesebb felvételére esik.

Az iskolák kiadása megoszlott rendes tanítók fizetésére 115922 frt, segéd tanítók fizetésére 15.995, fűtés-tisztogatásra 7776, taneszközökre 2162 szegény tanulók segélyezésére 1835, vásárlás, építkezés, tőkésítésre 19453, összesen 170908 frt. Egy-egy rendes tanító átlagos fizetése 393 frt, egy segéd tanítóé 236 frt, egy-egy iskola összes kiadása 555 frt. 1876-ban volt egy-egy iskola összes kiadása 236 frt, az emelkedés 319 forint.

A fentebbi összegben kívül fizetnek iskola fentartó községeinek az orsz. tanítói nyugdíj- és segély-alapra 335 tanítói állomás után 4020 frt, az ebbe eddig felvett 214 tanító 1240, összesen 5260 frtot. Ezen orsz. alaphól eddigél 18 gömör megyei tanító özvegye és árvája nyer ellátást.

A népnevelésügy iránti érdeklődés emelkedését tanúsítják Szentiványi Miklós és József testvéreknek a s.-gömöri polg. iskola szervezésére tett 55000 frtnyi adományok s gróf Andrassy Manó 5000 frtnyi adománya a g.-n.hunlecezi népiszkola javára. A rimamurány-salgó-tarjáni vasmű egyesület nemcsak alig 20 tanköteles számára új iskolát szervezett vashégyi bányatelepen, hanem a sodronypálya mentén fekvő községek iskoláit 800 frtra menő összeggel segítette. Ezzel együtt, könyvvel vagy ruhával segítette a szegény tanulókat ez évben is a n.-rózei polg. isk. segélyző egyesület, a roznyói káptalan, a a roznyói- jolsvai nőegyletek, a dobsinai községi iskolaszék és számos egyes pártfogó, míg a tiszai ág. ev. kerület ez évben megnyitott roznyói árvaházában 12, a rimaszombati nőegylet pedig 9 árva neveléséről gondoskodott.

Szegény tanulók segélyezésére alakult a tiszolcei állami isk. gondnoksága kebelében egyesület, míg a megye népoktatás ügyének emelésére s főleg a magyar nyelv terjesztésére ez évben alakult megyei közművelődési egyesület már 438 tagot számlál.

A vezetésem alatti hivatalhoz beérkezett és elintéztetett 1884-ben 1775, a közig. bizottság utján 144 ügydarab összesen 1919 vagyis 324-el több mint 1883-ban. Ezenkívül vezet-

tem a gömör megyei iparoktatási egylet s a rimaszombati műfáragó szakiskola ügyeit s meglátogattam 57 nap alatt 117 iskolát.

Rimaszombat, 1885. január hó 11-én.

Groó Vilmos, s. k. kir. tanfelügyelő.

Ipar ügyek.

Megyénk ipari s közgazdasági viszonyaira vonatkozólag érdekes adatokat találunk a miskolcezi kereskedelmi- és iparkamara közgyűléséről 1884. évi december 23-án felvett jegyzőkönyvben. — Nevezetesen dr. Kovács Gyula kamarai titkár a következőket jelentette:

„Folyó évi december hó 3-án tartott belügyi bizottsági ülés határozatával kiküldtettem Gömör megyében teendő körútra. Feladatom és czélem volt:

1. A kereskedés és ipar, illetve e tőrem működő osztályok szükségéről, kívánalmairól közvetlen tudomást szerezni azon czélból, hogy szerzett tapasztalatok alapján a kamarának javaslatot tudjak tenni.

2. A fent említett osztályoknak az országos kiállítás, az ipartestületek alakítása, az ipar- és kereskedelmi szakiskolák felállítása tárgyában hozzám intézendő kérdéseire alapos felvilágosítást és segédkezet nyújtani.

3. Az ipar- és kereskedelmi szakképzés állásáról, a kamara évi segélyeinek hova fordításáról — jelentéstétel czéljából — tudomást szerezni.

4. A kamara által a nmélt. m. kir. kereskedelmi s ipar ügyi miniszterhez felterjesztendő évi jelentés adatait gyűjteni.

Körútamnak ezen feladatairól és czéljáról, a kamara elnöke a megye közigazgatási hatóságait értesíté. A hatóságok mindenütt a legelőzékenyebben támogattak feladatomban, és kifejezést adtak köszönetüknek a kamara azon határozatáért, mellyel engem kiküldött. Ezen köszönetet mindenk előtt tolmácsolom.

Putnokon, körútamnak első állomásán, értekeztem az ipartanodai bizottság elnökével s ugyanazon iskola igazgatójával, s örömmel értesültem, hogy az ipartörvénynek az ipartanonez oktatásra vonatkozó intézkedései e helyen végrehajthatnak. Az iskola költségei részben a 2% városi pótdávól, részben állami segélylyel fedeztetnek. Kereskedő tanonezok oktatásáról akként van gondoskodva, hogy az iparostanonezok rajzórái alatt előbbiek a könyvvitel és kereskedelmi számtanban nyerne oktatást.

A városi előljárásság értekezletre hívta össze a helybeli kisiparosokat, kikkel az ipartestület szervezése ügyében táncskoztam.

Miután előterjesztettem azon fontos hatósági feladatokat, melyeket a testület megoldani hivatva van, és hangsúlyoztam, miszerint a testületnek létesítése nem vonja maga után szükségképpen a társulatoknak beolvadását illetve feloszlását, a megjelent kisiparosok, köztük az ottani ipartársulatok elnökei, egyhangulag az ipartestület megalakítása mellett nyilatkoztak, s megígérték, hogy a kötelező aláírások gyűjtését nyomban megkezdik. A mesterséggel foglalkozó iparosok száma 80. Az ipartestület létesítéséhez szükséges engedély, nézetem szerint minden aggály nélkül véleményezhető.

Tudomást nyertem arról, miszerint Putnok kereskedelmének emelése érdekében feltétlenül szükséges volna összehívottat létesíteni Borsod megye azon községeivel, melyek hid hiányában a Sajón át Putnokkal nem közlekedhetnek. Ez ügy érdemében kívánatosnak látnám a két megye közigazgatási bizottságát megkeresni.

Tornallyán a járás szolgabírójával értekezvén, tudomásomra jutott, hogy az iparhatósági megbízottak ott még nem választottak meg, és a hatóság, tekintettel a választhatók csekély számára, jelentést tett a miniszteriumnak, miszerint a megbízottak választását nem tartja szükségesnek.

Ipartestület Tornallyán az iparosok csekély számánál fogva nem létesíthető.

A királyi-kenderázttóra ismételtelen fel lett a kamara figyelme hívva, s felkértem a Sajó-völgy kender s len termesztésének és nevezett áztatónak, mint a szövészeti ipar két jelentékeny tényezőjének kellő méltánylására. Részemről jónak látnám a kereskedelmi miniszterium figyelmét az okból a vidékre irányozni, hogy ez ismét az első magyar fonodának Budapesten érdeklődését felköltse.

Sajó-Gömörön megtekintettem a Szentiványi Miklós ur hazafias áldozatkészsége folytán, 50.000 frtos alapítványjal javadalmazott, legközelebb megnyitott polgári iskolát s ahhoz csatolt asztalos ipartanmühelyt. A berendezés csak a legutóbbi időből való. A szaktanár egyszersmind tanára a rajznak, mely a kisipar igényeinek megfelelő gyakorlati irányban tanítatik. Ez évben csak 3 növendéke van a tanmühelynek. A műipari mintalapokból 1-1 példányt javaslok az intézetnek megküldeni. Az intézetnek szép nemzetiségi és közművelődési czélja és e czélok elérésére jövője van. Növendékei jó részben a felvidékről kerülnek, egyuttal magyarul tanulni. Egy havi élelmezés és ellátás földművesek bázánál 7 frtért nyerhető. Így szegényebb sorsu szülőknek is alkalmuk nyílik gyermekeiket a szakiskolában kiképeztetni.

Figyelmembe ajánlottott a népek háziipara, a szövészet, mely oly mérvben üzetik, hogy a házi szükséglet fedezésén kívül piacra is kerül a készítményből. Szegedről jövő asszonyok vásárolják végszáma.

Iparos tanoneziskola a tanonezok csekély számánál fogva nem szervezhető, de kívánatos volna a tornallyai és sajó-gömöri tanonezok részére egy közös iskolát — ha csak a vasárnapi rajzoktatásra is, — szervezni s annak vezetésével a sajó-gömöri polgári iskola tanári karát megbízni.

Pelsőczön tudomást szereztem arról, minő hovafor-dítást nyert azon segély, melyet a kormány a város szövőipara támogatására nyújtott. Kitént, hogy az áztató, melyre a kormány 350 frtot folyósított, még el nem készített. A kender és len mag el lett vetve és kitünő termést adott. Magot azonban a bácskai kender után nyerni nem tudtak s így most újból kérnek magot. A kendertörőgép nem lön használva s nem is használható míg vizerőre át nem alakíttatik. Ez iránt a kir. iparfelügyelő lenne megkeresendő. A szövőszekek kiosztása nincs végrehajtvá.

A pelsőcezi bányászati, a galmájbányák üzemének beszüntetésével, hanyatlott.

Iparos tanonczkóla nem szervezhető, vasárnapi ismétlődő oktatásról gondoskodva van. A tanonczok száma 16.

A mesteremberek száma 47, kikkel értekezletet tartottam s őket az ipartestület eszméjének megnyertem. A testület létesítésére az engedély vélelményezendő volna.

Pelsőcz a gyümölcsészetet és kertészkedést igen felkarolja s ezen művelési ágakból jelentékeny jövedelmet biztosít magának a lakosság. (Vége következik.)

Levelezések.

Pálfala, 1885. jan. 20.

A művelődésnek kétségtelen jele látszik abban, hogy a farsangi időszak örömeinek kihasználásában az egyszerű földmives emberek is kezdenek lépést tartani a városok műveltebb lakosaival.

Ekkoráig a kisebb községek farsangi mulatsága mindössze a házasságkötések lakodalmi vigalmaiban volt kimerítve, ma már, kivált a hol daltársulatok vannak, kezdenek divatba jönni a bált estélyek is. Fény, dísz tekintetében ugyan még nagyon hátra vannak ezek a városok megett, de hát a ki kevés igényekkel megelégszik, az az egyszerű falusi nép közt is jól fogja érezni magát.

A tanterem lévén legtágasabb helyiség a községben, legtermészetesebb, hogy a mulató közönség ott helyezkedik el, annyival inkább, minthogy most már a paedagógia is segítségére jött a bálozási igénynek, lévén a tanterem mozgatható s bármely perczben kihordható padokkal ellátva.

Egy ily falusi bálnak voltam én szemtanuja Pálfalában folyó hó 18-án. Itt is az éneklő kar adott táncmulatságot az iskolai helyiségben. Belépti díj 1 frtot kellett fizetni, de azért a pénzért aztán nemcsak táncolni volt joga a vendégnek, hanem ét- és itvágyát is kielégíthette, különösen ez utóbbit a túlterheltség is vihette, ha volt hozzá elegendő kedve. — A szíves kínálásban nem volt hiány.

A terem fenyőgallyakkal feldíszítve s lámpákkal kivilágítva várta a vendégeket, kik szép számmal összegyűlvél helyből és vidékről, nyolcz óraker megkezdtek a táncot s folytatták rövid megszakításokkal egész virradtig. Fűlsértő zaj, izetlen beszéd, paraszt nyegleség nem háborgatta a mulatozókat. Kedélyesen, de nemesen vigadtok mindenki. A jó rend felett óber gondolat örködtek az éneklőkár éltesebb tagjai. Ilyen bált lelkiismereti furdalás nélkül meglátogathatna még a legválasztékosabb izlésű ember is, legalább fogalmat szerezhetne magának arról, hogy miként szokott mulatni az egyszerű, de erkölcesiben még meg nem romlott nép.

Még azt kell megemlítenem, hogy a táncmulatság tiszta jövedelme a daltársulat részére vett lábharmonium költségeinek fedezésére volt előirányozva, s tekintve a jótékony czélt, voltak nemes keblű egyének, kik bár nem tisztelék meg a bált jelenlétükkel, elküldték látogató jegyeiket suhogó bankók alakjában. — Nevezetesen: nsg. Borbély Lászlóné urnő küldött 2 frtot, Pongrácz Ernő és Bálint ur egy-egy frtot. — Tótyi György Rimaszombatról 1 frtot, Krátki Mihály Feledből 1 frtot. Fogadják a szíves adakozók a pálfalvi éneklőkár hálás köszönetét!

Minthogy pedig a jövő farsangig már aligha küldhetek bált adósítást Pálfaláról, adja Isten, hogy egy év múlva ismét együtt láthassam azokat, a kikkel ez élvezetes estélyt töltöttem el!

Munkatárs.

Balogvölgy, 1885. jan. 20.

T. Szerkesztő ur! A kanyaró, — örömmel értesitem — mely legutóbb a balogi orvosi körben, nevezetesen Balogon és Meleghegyen s más községekben lépett volt fel, — hála az Urnak — nem szedi áldozatait, megszűnt.

A meleghegyi iskola is, mely a járvány alatt természetesen zárva volt, ismét megnyitott.

Szorgalmas körorvosunk zárta azt be és nyitotta meg, mint felekezeti iskolát a községi bíróság útján. Vajjon mit szól arra a meleghegyi felekezeti iskolaszék? Bezárta pedig nem egyszer, hanem kétszer és pedig 1884. decz. 22-én további intézkedésig, és 1885. jan. 10-én folytatólagosan jan. 18-ig, ami annyit jelent, hogy az iskola jan. 18-án megnyitható volt!

Nem tudom, milyen kalendárium van A.-Balogon, mely kor számítás szerint készült: a Septuaginta, a görög egyház, az ó-alexandriai, az antiókai, a Julius, a Petavius-fele, a Skaliger vagy a zsídó számítás szerinti-e? Annyi tény, hogy január 18-ika vasárnap volt, tehát olyan nap, melyen az iskolák különben mindenütt szünetelvének, azokat e napon sem megnyitni sem bezárni nem lehet.

Hanem hát a fő dolog az, hogy kanyaró Meleghegyen nincs többé.

A körorvosnak tagadni nem lehet, volt és van dolga quantum satis. Körében 20 község van: nagy része meglehetősen távolsgában a székhelytől, és járvány itt, járvány ott, hol ide, hol oda fúradnia kell, nemcsak nappal, éjjel is, mert hát a súlyos beteg nem vár. Annyi itt a dolog, hogy ha az állapot tovább így tart, a körnek ma-holnap telephonról kell gondoskodnia, mely az orvost, a betegeket, meg a patikust szoros összeköttetésbe hozza.

Hisszük mégis, hogy erre nem fog kerülni a dolog, míg körorvosunk oly fáradhatlanul, ügyesen és szorgalmasan fog működni, amint azt annak idején Felső-Balogról is egy „Valaki“ e becses lapban nyilvánosan elismerte s halásan leróvta a hasznos szolgálatok iránti adóját.

En is azt mondom rá, hogy: ámen. De hát legyünk a más rész irányába is igazságosak. Elismerés, nagy hála illeti a rimaszombati orvos urakat is, kik a balogi orvosi körben bizonyára nem egyszer osztozkodnak körorvosunk terheiben, kik sok beteg emberen segítettek már, soknak adták vissza áldott egészségét, sőt életét.

De már ennek a f.-balogi patikus nem igen örül: mint ember igen, de mint patikus nem. Természetes, hogy ilyen körülmények közt a nép Rimaszombatra menvén orvoshoz vagy orvosért, egyuttal és fáradsággal az odaváló gyógyszer-tárakban rendel orvosságot.

Ezt és azon körülményt tekintve, hogy éppen az a baj, mert a nép még elég tudatlan és fukar arra, hogy betegeit rendesen orvosoltassa, ha rendel is orvosságot, egyszer teszi, az is két krajczárnyi legyen; tekintve, hogy éppen F., A.-Balog az, a honnét legkevésbé zaklatják a patika ajtó esengőyüt: a még mult év december 3-án kelt f.-balogi levél

névtelen írójának ama nyilatkozata, hogy a f.-balogi patikusnak „hópolyhekként hullanak a Receptek a tárczájába“ nem egyéb, mint tréfás nagytítás.

Hát a sok kontó? Hát az az irigység, mely szerint némelyek azt is megirigyelnék tőle, hogy a giliszta port vagy a budai keserű vizet orvosi receptek nélkül bátorodik kiadni, vagy egy perezre a gyógyszer-tárból friss levegőre kimeenni? Mit szólnak józan észrel és tiszta lelkiismerettel az ilyen patikus boldogsághoz?

Bizony nem esoda, ha még farsangban sínesennek nyugodt és vig napjai.

Igaz, farsang!

Hála a gondviselésnek, hogy a szomorúság mellett ott van az öröm is, már t. i. ott, a hol és a kik vigalhatnak és örvendhetnek.

A nép most lakadalmaskodik. F.-Balogon úgy mint másutt. Elűzi gondját, buját, baját, ha egy perezre is, bor, pálinka, czigány zene, duda, no meg pipaszó mellett.

A népet nem akarjuk jó kedvében háborgatni, de már az egyszer rossz szokás, hogy lakodalmi időben égő pipával és „teli“ fővel éjjel-nappal az udvarokon, esütrökben máskál s szénába szalmába fekszik.

Nagy szeresése, hogy ilyen vig napokban minden községben tüzet nem kiáltanak.

Azért Balogon is vigyázzanak. A vigyázatlanság veszedelmes dolog. F.-Balogról is annak idején e becses lapban „Valaki“ azt konstatalta, hogy a sörház a vigyázatlanságnak esett martalékául, mi szeretjük hinni, nem szükségképp vonatkozik az ott lakó és közbeesülézen élő uri családra. Egyszeresmind tanuljanak és mozogjanak.

Tapasztalhatták, mily hasznos dolog volna minden községben fecskendőt, és F.-Balogon is egy jobb fecskendőt szerezní és a népet arra buzdítani, hogy siessen a szerencsétlenség színhelyére, nem bámészzkodni, de oltani. Ezt még az ellenség is elismeri.

Item ellenség!

Jobbra fordult-e már a „Gömör-Kishont“ sorsa? Mert bizony F.-Balogról azt rebesgették, hogy itt valami ellenségei vannak. Jól esik tudnunk, hogy ezek alatt nem a postaszemélyzetet vagy a postához közelállókát kell értenünk.

Ellensége legfeljebb az, — van-e ilyen Balogon, nem tudom, — ki a „Gömör-Kishont“-ot kapja, de sem a számokat visszaküldeni, sem fizetni nem akar, — de mégis legnagyobb ellensége az, — ilyen már van Balogon, — a kinek annyi a hivatalos teendője, hogy e miatt a jámbor más egyebet sem végezhet, lapot sem olvashat.

Hasson oda t. szerkesztő ur, hogy a hivatalos munka egyformán legyen felosztva Magyarországon és a megyében, akkor a lapokat is többen fogják olvasni, s ellenségei ha részben is, meg fognak szünni.

Balogvölgyi.

Jánosi, 1885. január 25.

T. Szerkesztő ur! Arról az örömről és meglepetésről akarok szólni, a mely a rimaszécsi kerület választó közönségét a közel napokban érte. Ugyanis közlekedéssel megválasztott képviselőnk Bornemiszta István ur, kinek túlzott szerénysége a parlamentbe lépése előtt igénytelen helyet jósolt magának, folyó hó 20-án sorompóba lépett s szűz beszéddel meghódította magának a képviselőház osztatlan tetszését. Beszéde végeztével nemcsak saját pártjának tagjai siettek hozzá elismerő nyilatkozatokkal, hanem, mint a napi lapok bizonyítják, a mérsékelt ellenék, sőt a kormánypartból is.

Mindenesetre a ritkaságok közé tartozik, hogy a novitius képviselő első felléptével idáig emelkedjék a sikerben. Van okunk remélni, hogy a ki rövid szereplése után is ennyi dísz szerzett nevének és választókerületének s kinek szakképzettsége ennyi figyelemben részesült, annak idején egy esomó babérral fog beszámolói választókerületének. Nagy a mi örömünk e tény felett, mert látjuk, hogy az osztatlan szeretet, a melylyel megválasztottuk s a törvényhozás termében képünk viselőjeként felküldtük, nem maradt el tőle, hanem oda is elki-sérte s jelentékeny helyet jelölt ki számára. Nem lesz költői túlzás, ha azt mondom, hogy talán beszéde közben is az a gyönyörű kép lebegett szemei előtt, a mely megválasztását diadalmenetké tette, az adott szavának erőt, lelkének tüzet. Isten áldja meg őt mind a két kezével!

Képviselőnk diadala, a mi diadalunk is, a mit ő mondott olybá vehető, mintha mi mondtuk volna: azért nem szerénytelenség arra kérni szerkesztő urat, szíveskedjék megszerezni és egész terjedelmében közölni a Bornemiszta István ur beszédét. Egy választó kerületnek szerez vele méltó örömet.

Egy igénytelen választó sokak nevében.

A közönség köréből.*)

Furcsa eset

történt Rimaszombatan f. év január hó 17-én esti 5 óra 45 perczkor alótt háznál Losonczy-utca 9-ik szám alatt.

Naponta 5—6 óráig az országára néző mellékszómbába szoktam a leveleket és hírlapot olvasni; mondott időben — leányom és vendégével beszélgettem — midőn egyszerre mindnyájunkat bizonyos esőrrenés riasztott fel, melylyel egyidejűleg az ablak alsó részét eltakaró kis függöny leesett; kutatásom folytán rájöttünk, hogy az ablaknak külső és belső része, illetve egy-egy üveg táblája keresztül van löve, sőt a szoba alsó padozatán megtaláltuk a golyót is; mely kétség-telenül Flóberth-féle löfegyverre vall; az ablakon ejtett rés irányá szerint a golyó — ha történetesen a függönytartó sodronyába nem ütközik — vagy az én nyakamat, vagy leányom arcát találja.

Városunkban soknak van már Flóberth-féle löfegyvere, s azt elég helytelenül nemcsak czéllövésre, hanem bent a városban házak között apró madarak, varjúk és hazi galambok pusztítására is használják, sőt minden megmondás nélkül a fegyvert serdületlen gyermekeknek szabadon, minden felügyelet nélkül használni engedik; lehet, hogy ablakomat madárnak szánt, de vigyázatlanul kezelt lövés zuzta be, de bár hogy történt is, az, a ki ily veszedelmes passiót bármikor is — annál inkább éjszaka — megenged magának, a szomszédok biztonságát szemelött tartani, s a legszigorubb övrend-szabályokat alkalmazni köteles.

*) E rovat alatt a közérdekű felszólalásokat díjta annál közöljük, de felelősséggel a beküldő tartozik.

Épen azért indittatva érzem magamat, ezen elmondott sajnós eset közlésével városunk rendőri hivatalát figyelmeztetni, hogy Flóberth- vagy bármily nemű fegyverek használatát szigorubb felügyelet által korlátozza. Rimaszombat, 1885. jan. 20.

Broncs István.

Hírek és vegyesek.

— Áthelyezés. A m. kir. igazságügyi miniszter Vályi Albert nagyrőcei, s Malinák Aladár rosnói kir. járásbírószági segédtelkékönyvezetöt kölesönösen áthelyezte.

Huszár Adolf a nagy híró magyar szobrász, folyó 21-én reggelre váratlanul szívszélhűdésben elhalt Budapesten; tegnapelőtt helyezték örök nyugalomra a kerepes-uti sírkertben. Gyászoló nőtestvért s több befejezőlen műremeket, — köztük Deák Ferencz ülo alaku nagy szobrát — hagyott maga után.

Vas Geraben — írői nevén Radákovic István — földi maradványait, melyek 17 évvel ezelőtt a bécsi temetőben tették nyugalomra, Budapestre szállították, hogy az anyaföldben alájának örök pihenést. — Ezelőtt 20—30 évvel a legnépszerűbb s igen kitünő regényíró volt annyira, hogy különösen magyar eredeti alakjait s tiszta nyelvezetöt ma is kevesen tudják utólrni.

Zsembery Adolf, közkedvességű táncztanító körünkbe érkezett s a táncztanítást a jövő hó elején kezdendi meg.

A kegyelem talán soha sem fakasztott igazabb örömkönyeket, mint azok, melyek S. J. tanuló — de nem rimaszombati — ifju szeméből hullottak, kinek a helybeli börtön udvarán, rabtársai körében, e hó 18-án adatott értésére a legfelsőbb elhatározás, mely szerint a rásabott büntetést következményeivel együtt, király ő felsége nemcsak elengedte, sőt még 100 forintot is küldetett saját pénztárából azon czéllal, hogy iskolázását folytathassa. Ez eset előzményei — igazságszolgáltatási szempontból is — elég érdekesek arra, hogy röviden közöljük. S. J. egy — az olaszországi harcokban résztvett — katona régen özvegygyé lett segény nevének fia, nagy küzdelmek, nélkülözések aran Kézsmárkon a gymnasium VI. osztályát bevégezve, azon gondolatra jött, hogy a közelebbi munkás utóidó alatt, valami tisztességes foglalkozás közben egy kis pénzt szerezz adósságai biztosítása végett, lefoglalt bizonyítványai kiváltására. Nyakába vette hát az országot. A sikertelen utazás közben elfogyott zsebéből az utolsó falat kenyér, s több megyén, városban, falun keresztül éhségtől, fáradságtól gyötörve érkezett Máléba, melynek szelén árnyas falombja csalták pihenőre. Ha csak néhány lépéssel bírhatta volna még tovább vonzolni magát, de sok szenvedéstől, de sok szegénytől lett vala megkímélve ő is, meg édes anyja is! — De összerokadt, és amint kétségbeesetten nézett körül, keresve a könyörülőt, ki alamizsna fejében legalább kínzó éhséget egy darabka kenyérral csillapíthatná, tekintete önkénytelenül tapadt az átelleni ház nyitott ajtajára. Ah, ott emberek laknak — gondolá — s lesz valaki otthon, ki szánalommal lesz iránta, s végső erejét összeszedve belépett. Senki. — Benyit egy oldalajtót. Egy lelket sem talált. Hanem az éhezőknek jó szemői vannak. Eléskamrába jutott, s a következő perczben már félig üresen állott a tejes bögre, melyből szomját elolthatá. De a gyomor követelő is, kényszerítette a szerencsétlent, hogy jobban körülnézzen. Egy rossz lakattal lezárt láda meg több jóval is biztatott s csakhamar feltartá kincsét, 27 krt. s néhány kolbászt; a kisértőnek nem lehetett ellentállani s a boldogtalan, ki 19 éves korát mint jó, szelid, munkás és becsületes érte meg, e pillanatban tolvajjá lett. — De nem, mégis győzött a jobboldulat, s már visszavitte zsákmányát. Oh, ha nem lett volna későn. — Midőn másodsor hagyta el a végzetes küszöböt, egy nő dobant eléje, ki a nyomoruságos alaktól elijedve visongott férje után. — A szegény fiu nem tudta igazolni magát; őszinte vallomása, bocsánatkérése nem indította meg a köszívűeket, elhűrezolták Tornallyára, s innen a helybeli börtönbe, hogy ráolvassák a törvény szigoru betűit. És élitelték 6 hónapra s a mellékbüntetésekre betöréses lopásért, és ma valószínűleg egygyel löbb lenne az igazság yomorultta tett áldozata, ha a király szívetől is paragrafusok tartanak távol a szánalom gondolatát.

— A január 31-ére jelzett hangverseny a gymnasium tanári nyugdíjintézete javára, a gömörmegeyi ifjuság bálja után következő napon, febr. 18-án (szerdán) fog megtartani.

— A rimaszombati Kaszinó-egyesület január 18-án tartotta meg évi közgyűlését Baksay István elnökele alatt. Az előterjesztett jelentés szerint az egyesületnek ötszáz frrtal volt több bevétel, mint az előző évben. Elismerést érdemlő intézkedése a választmányának, hogy az olvasó szobát kényelmes butorzzattal látta el, hogy könyvtárát annyi jeles művel szaporította, mégis sikerült szép összeget tőkésítésre. Egyéb-iránt tőkésítésre szükség is lesz a jövőben, ha a város ezen fő-terti fogadóját át fogja alakítani modern hótellé, mert utalva lesz a Kaszinó termeit saját költségén szaporítani. Ez okból a választmány abbéli indítványát, hogy a tagsági díj 6 frrtól 8-ra emelje, a közgyűlés egyhangulag elfogadta. Így aztán lesz külön társalgó termük. A következő három évi czélusra a tisztviselők: Török János igazgató, Tóth József pénztárnok és Institúrisz Endre jegyző újból megválasztatván, a választmány a következő tagokból alakított meg: Abonyi János, Abonyi Pál, Baksay István, Baksay József, Baliczky Viktor, Bodor István, Bornemiszta László, Csider Károly, Fábry János, Groó Vilmos, Glauf Pál, Hudoba Samu, Kalla Mihály, Kishonth Gyula, Kubinyi Aladár, Lányi Bertalan, Lengyel Andor, Leungyel György, Löcherer Tamás, dr. Löcherer Tamás, Lukács Géza, dr. Marikovszky Gusztáv, Madarassy Dezső, Nagy Ferencz, K. Szabó József, dr. Szabó Samu, Szontagh Bertalan, dr. Trajtler István, Terhes Pál, Ujházy Lajos. — Végül szóba hozott, hogy a napilapok ne adassanak mind ki az otthon olvasó tagoknak, hanem tartassanak meg az olvasó szobában azok számára is, kik nem érnek rá mindennap a Kaszinóba menni. Egyébiránt az egyesület magasabb aron adhatná el az asztalról lekerülő napilapokat, ha előre előtérvezná az otthon teljes kényelemmel olvasó tagjai közt. Másutt így szokás.

Halált okozó párbaj áldozata lett fasztyff Gyula budapesti hivatalnok, kit dr. Koszta Emil golyója fosztott meg életétől négy forintnyi kártya adósságból származott összeszólalkozás miatt. Ifju nőt s születendő gyermeket hagyott maga után.

A spanyolországi földrendesnek eddig 2000 ember áldozata van halottakban és sebesültekben, 8000 ház romba dől, s 40000 ember küzd hajléktalanul az éhség és rendkívüli hideg okozta szenvedések ellen. Ha jól emlékszünk, a szegedi

árviz iszonyai felett a spanyolok nem tértek napirendre közönsösen. — „Jó tett helyébe jót várj” ez a közmondás. Tán mi is tehetnénk valamit!

Zeneestélyt rendeztek jöhrü zenészeink e hó 22-én a helybeli kaszinó nagy termében, s élükön Erneszt ural egy felvillanyozták a nem nagy, de előkelő közönséget, hogy a fiatalabb rész nem állhatta ki tánc nélkül s tán még éjjel után is járta volna. ha ki nem adatik a jelszó, hogy — — — két hét mulva folytatása lesz, mint halljuk, ezentul minden második esütörtökön egész zöld farsangig.

— **A gabona vámnak** a német birodalom és franciarszág kormánya által ezélvavett fölemelése ellen mindkét államban nagyobb mérvű mozgalom indult meg, s így nincs kizárva a remény arra nézve, hogy terményeink kivitele, legalább a közel jövőben, esökkenni nem fog.

Farsangi hírek.

Rimaszombat ifjusága f. hó 31. napján tartandja zártkörű bálját, a helybeli koresolya-egylet alaptökéjének gyarapítására. E vigalom fényét emelni lett hivatta Hámos Aladárné szül. báró Vay Mariska urndó ő méltósága, kit a rendezőbizottság bálanyául megnyerni szerencés volt. — A bálbizottság, mely Marton János, Bodrogköz Zoltán, Lakatos István, Lengyel Samu, Lukács Árpád, Lukács Géza, Lőrinczy György, dr. Marikovsky István, Marzsó Károly, Molnár József, Perek Samu és ifj. Török László urakból áll, minden lehető intézkedést megtesz arra nézve, hogy e vigalom minden várakozást kielégítsen.

E vigalmat nyomon követendi az iparos segédek önképző és segély egylete által február hó 1-én rendezendő zártkörű táncestély. S valószínű, hogy épen ez okból szintén nagy látogatottságnak fog örvendeni; de különben is örömet felteszszük minden jóért buzgólkodó közönségünkről, hogy e szintén üdvös irányban működő egylet érdekeit támogatni fogja ez alkalommal is, főleg most, midőn a rendezőség törekszik ez estét az ott megjelenendőkre nézve kellemessé tenni.

Dalárdánk is nagyobb tevékenységet akar kifejtetni a tél örömeinek gyarapításában. Elhatározta, hogy minden második esütörtökön dalestélyt rendez a helybeli „Kaszinó” nagy termében igen mérsékelt belépti díj mellett. Az első estély e hó 29-én leend; a szüneteket Dankó Erneszt és zenekarának jótéka fogja kitölteni, hogy pedig az estélyek örömeit még egy-egy kis parázs tánc is szaporítandja, az több mint valószínű. Egyszóval ritka vig farsangra van kilátásunk. Legyen is! — A vig embernek mindig jó gondolatai vannak. Talán kipattan valamelyik Minerva avagy Apelló fejéből az eszme, mely egyesülésre hódíthatná társas életünk sokfelé húzó elemeit. Nos, mit szólasz hozzá — — — „aranyos ifjuság”?

A nagy-röczei iparos társalgó és olvasó egylet, szakkönyvtára javára ez évi táncvígalmát február hó 7-én tartandja Nagyröcze város dísztermében.

Hivatalos közlemények.

Gömörmege közigazgatási bizottságától.

Hirdetmény.

1645. sz. — A nagyméltóságú m. kir. miniszteriumnak mult évi november hó 29-én 70817. sz. a. kelt rendeletére való hivatkozással figyelmeztetnek a kisebb királyi haszonvételek (regalék) tulajdonosai, hogy az 1885-ik évi adókiivetés tekintetéből valamely kisebb királyi haszonvétellel együtt bérbé adott épületekre (koresma, malom, fürdő, mészárszék) az összes bérösszezből eső lakbért különítsék el, a többit pedig, mint regalébért vallják be, hogy így az első házbéradóval, az utóbbit pedig járadékadóval megróvható legyen.

Kelt a közigazgatási bizottság Rimaszombatban 1885. évi január hó 12-én tartott üléséből. Fáy, elnök.

950. sz. — A hasznos háziállatok közt e megye területén a január 3—10-ke között lefolyt héten ragályozás nem történt, járvány nem uralgott; Oláhpatokon szarvasmarhára nézve fenállott zár feloldatott. — Rimaszombat, 1885. január 21-én. Szontagh, alispán.

Heti naptár.

	Katholikus	Protestáns	Izraelita
Jan. 25.	V. D 3. Pál f.	D. 3. Pál t.	S. Xyloph fa ün. 9.
26.	H. Polikárp	Polikárp	Sevat 10
27.	K. Arsz. János	Krizosztóm	Sevat 11
28.	Sz. Margit sz.	N. Károly	Sevat 12
29.	Cs. Szal. Fer. p.	Valér	Sevat 13
30.	P. Mártonka	Etelgunda	Sevat 14
31.	Sz. Nolas Péter	Virgil	Sab. Besal 15.

Napirend:

Minden kedden és pénteken polgári ügyekben, szerdán és esütörtökön fe-nyitő ügyekben a helybeli kir. törvényszéknél.

Ugyanekedden és pénteken a megyei árvaszéknél s a városi hatóságánál tanácsülés, kivéve az ünnepre eső napokat.

Janár 26. 27. 28. félévi vizsgák a felekezeti és községi iskolák elemi osztályaiban.

Országos vásár Putnokon, Ratkón.

F. hó 29. Dalestély a helybeli „Kaszinó” nagy termében.

F. hó 31. A rimaszombati ifjuság zártkörű bálja a helybeli koresolya-egylet javára a „Rózsa” veüdeglő nagy termében.

Febr. 1. A rimaszombati iparos segédek önképző és segély-egyletének zártkörű táncvígalmáa ugyanott.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1885. január hó 24-én tartott hetivásár alkalmával a gabonaméüek és kapásnövények következőleg jegyeztettek:

	mmásánként	hektoliterenként
Buza	6.60 6.40	5.15 5.—
Feles	6.40 6.20	4.50 4.40
Rozs	6.40 6.20	4.40 4.30
Árpa	6.30 6.10	4.40 4.30
Zab	6.10 5.90	2.55 2.45
Kukoricza	6.— 5.90	4.15 4.10
Bab	— — — —	— — — —
Kása	— — — —	— — — —
Burgonya	— — — —	2.— — —

Felelős szerkesztő: Rábely Miklós.

Magán-hirdetések.

Hirdetés.

A „Putnoki Népbank” mint takaré- és kölcsön-szövetkezet XIV-ik évi

rendes közgyűlését

Putnokon a „Vám” vendéglő termében 1885. évi február hó 11-én délelött tíz órakor tartandja.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság és felügyelőség jelentése.
2. Mérleg és számadás jóváhagyás.
3. Költségvetés megállapítása.
4. Üzletnyeremény mikénti felosztása.
5. Felügyelőség és 5 igazgatósági tag választása.
6. Szabályszerű indítványok tárgyalása.

A szavazati lapok, a fent írott helyen és napon már d. e. 9 órakor kiosztatni fognak.

Az igazgatóság.

Meghívás.

A nagy-röczei kölcsönös segély-szövetkezet f. év február hó 2-án délután 2 órakor, — az alapszabályokban kitűzött ügyek elintése ezéljából — saját helyiségeiben tartandó **közgyűlésre** az összes jogosult tagokat tisztelettel meghívja.

Nagy-Röczén, 1885. január 9-én.

Hlavács Sámuel, elnök.

3—3

Már február 1-én

viisszavonhatlan huzása,

a Deésen felépítendő
MAGYAR

NEMZETI SZÍNHÁZ

javára kibocsátott nagyon kedvelt

SORSJEGYEKNEK

nyereményértéke 8000 forint.

A legkisebb nyeremények 5 forintot érnek.

1 sorsjegy csak 50 kr.

6 sorsjegyre 1 sorsjegy ingyen.

Február 20-án a

KINCSEM

sorsjegyek huzása

darabja 1 frt.

11 darab csak 10 frt.

3 darabra, 1 darab 50 kros
sorsjegy ingyen.

10.000
nyeremény

főnyeremény

50.000 frt

20.000 frt

10.000 frt

stb.

Minden nyeremény

készpénzbe fizetve

lesz.

Főelárusító:

A „BUDAPESTI LLOYD”

kiadóhivatalának bank- és váltóüzlete

Engel Zsigmond és társa

BUDAPEST, Dorottya-utca 5. szám.

Előfizetési felhívás a „Budapesti Lloyd” hiteles sorso-lási tudósítóra. Egész évre bérmentes szállítás 2 frt.

Foglaló nélkül semmitsem küldünk.

A sorsjegyek vagy nyeremény jegyzék bérmentes beküldéséért 15 kr. bélyeg beküldendő.

Koresma- és mészárszék-regalé Gömörmege alsó-szuhaiköz-birtokossága által február hó 16-án nyilvános árverésen örökáron eladatik. Becsár 4500 frt, melynek 10%-át a vevők az árverés előtt; a vételár 1/3-át a leütésnél; 2/3-át pedig két hónap alatt: egy havi időközök alatti egyenlő részletekben fizetendik.

Tudomásvétel végett.

Alólírott tisztelettel hozom az érdekelteknek tudomására, hogy a kik **gyermekszülés alkalmával** segélyre szorulnak, sziveskedjenek bármely időben hozzám fordulni, nálam ezt mindenkor feltalálhatják. Előre is biztosítom mindazokat, kik segélyemet igénybe veszik, hogy bánásmódommal teljesen meg lesznek elégedve.

Számos megkeresést elvárva maradtam teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1885. január 10.

Komjáthy Frigyesné,

3—3 okleveles szülészno.

Lakás: Rimasor-utca, a ref. leányiskola mellett.

Kiadóhivatal: Budapest V. Nádor-utca 7-ik szám.

Előfizetési árak

a „PESTI HIRLAP”-ra
Egész évre . . . 14 frt — kr.
Félévre 7 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt 20 kr.
Egy szám helyben 4 kr.
Vidéken 5 kr.

PESTI HIRLAP

Megjelen

mindennap

az ünnep- és vasárnapokat követő

napokon is, 2—2 3/4 iven.

LEGOLCSÓBB, LEGJOBB, LEGELTEREJDTEBB MAGYAR
POLITIKAI NAPILAP.

Mutatványszámok kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küldetnek.

2—6